

KAIKENLAISTEN PERHEIDEN ASIALLA

Suomesta parempi paikka monimuotoisille perheille.

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus, vuosi 2014

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013- 2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä¹.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella toteutuva *Kaikkien perheiden Suomi* -hankkeen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden aikana työ monimuotoisten perheiden näkökulman esiin tuomisessa sekä perhepolitiikassa että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on alkanut kantaa hedelmää.

Hankkeen tavoitteet

Verkoston keskeiset viestit päättäjille ja perheiden palveluihin

Vuoden 2014 aikana kirkastuivat verkoston keskeiset viestit Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen puitteissa eteenpäin vietäviksi. Verkoston viesteiksi muotoutuivat

- Perhevapaajärjestelmä huomioi monimuotoiset perheet
- Perheet saavat enemmän tukea ja apua moninaisten elämäntilanteiden kohdatessa
- Lapsille voidaan varmistaa oikeus tavata sosiaalisia vanhempia
- Perheille tarjotaan psyykkistä tukea kriisin kohdatessa ja kriisien jälkihoitoon kiinnitetään riittävää huomiota
- Taloudellisten etuuksien rakenteelliset epäkohdat korjataan siten, että monimuotoisten perheiden taloudellinen toimeentulo turvataan samalla tavalla kuin muidenkin perheiden

Näiden lisäksi järjestöt nostivat itselleen tärkeän vaikuttamistyön tavoitteen hankkeen tuella edistettäväksi viestiksi. Järjestöjen toiveita kuultiin järjestön työntekijöiltä, hallitukselta sekä perheiltä itseltään. Yhteisesti sovittiin, että kaikkea hankkeen toimintaa läpäisee rasismin vastainen eetos.

¹ Verkoston järjestöt ovat Adoptioperheet ry, Käpy – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Järjestöjen itsensä priorisoimat viestit ovat:

- Adoptioperheet: Suomeen on tehtävä kansallisen adoptio-ohjelma
- Familia Club: Väestörekisteriin tulee voida ilmoittaa useampi kuin yksi äidinkieli
- Käpy: Lapsen kuoleman jälkeinen sairausloman diagnoosi muu kuin masennus
- Monikkoperheet: Monikkoperheellisuuden tulee itsessään olla peruste subjektiivisen päivähoidon täyspäiväisyydelle tulevan uudistuksen jälkeen.
- Nuoret Lesket: Perhe-eläkkeiden epäkohtien korjaaminen
- Perhehoitoliitto: Sijaisvanhemman aseman vahvistaminen
- Sateenkaariperheet: Vanhemmuusolettama ja lapsen tunnustamismenettelyn yhdenvertaisuus
- Simpukka: Hedelmöityshoitolaisten muutostarpeiden arviointi, hoidon saannin kriteerit ja muutoksenhakuoikeus
- Supli: Etälapsen aseman parantaminen
- YVPL: Tuomioistuimiin pitää saada käräjätuomarin avuksi perheneuvonnan, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.

Hanketyön eteneminen

Vuoden 2014 aikana yhdessä sovittuja viestejä sekä järjestöjen omia tavoitteita edistettiin monin erilaisin keinoin. Toimintaa suunnitteli ja ohjasi johtoryhmä, joka koostuu kunkin jäsenjärjestön toiminnanjohtajista. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2014 neljä kertaa koko päivän kokoukseen. Hankkeen vaikuttamistyötä kokonaisuutena suunniteltiin ja arvioitiin vaikuttamistyön kehittäjäryhmässä. Ryhmään kuuluivat toiminnanjohtajat Pirjo Hakkarainen, Juha Jämsä, Ulla Kumpula, Heljä Sairisalo ja Anu Uhtio. Vaikuttamistyön kehittäjäryhmä kokoontui vuonna 2014 neljä kertaa.

Vaikuttamistyön kehittäjäryhmän tuotoksena vuodelta 2014 oli vaikuttamistyön suunnitelma, joka ohjaa hankkeen toimintaa.

Verkoston yhteinen poliittinen vaikuttamistyö ja sen tulokset

Poliittisen vaikuttamisen osalta verkosto muodosti vuonna 2014 yhteiset eduskuntavaalitavoitteet sekä antoi yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja yhteensä kahdeksaan lainsäädäntöhankkeeseen. Lisäksi kirjoitettiin verkoston yhteinen lausunto Lapsiasiavaltuutetun vuosikirjaan sekä laajemmassa yhteistyössä muiden perhejärjestöjen kanssa laadittu kannanotto lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta uudistustarpeesta.

Hanke lähetti vuonna 2014 liikkeelle yhteensä kahdeksan puoluekokousaloitetta ja kolme kirjausaloitetta. Aloitteita tehtiin kaikkiin vuonna 2014 pidettäviin puoluekokouksiin paitsi

Keskustapuolueen kokoukseen, jonne tarjottiin aloitteita, mutta niitä ei saatu esitettäväksi. Aloitteiden tuloksena Monimuotoiset perheet -verkoston keskeiset hallitusohjelmatavoitteet on nyt puolueiden ylimpien päättävien elinten hyväksymänä linjauksina Kokoomuksen, Vihreiden ja RKP:n osalta, sekä SDP:n puoluekokouksessa hyväksytyssä yhdenvertaisuusohjelmassa. Perussuomalaisen ja Kristillisdemokraattien seuraava puoluekokous pidetään vuonna 2015, Vasemmistoliiton vuonna 2016.

Vaikuttamistyö toteutui paitsi aloitteiden ja kannanottojen sekä työryhmäedustusten muodossa, myös yksittäisten henkilötapaamisten sekä työryhmätapaamisten muodossa. Vuoden aikana erilaisia poliittiseen vaikuttamiseen tähtäviä tapaamisia oli 28. Näissä tapaamisissa hankkeen työntekijät muun muassa tapasivat yksittäisiä päättäjiä, eduskuntaryhmien edustajia, eduskunnan naisverkostoa, edustivat verkoston järjestöjä isyyslakia valmistelevan työryhmän seurantatyöryhmässä, äitiyslakia valmistelevalle ministeriön työryhmässä sekä Tasa-Arvoasiain Neuvottelukunnan miesjaostossa ja Kuluttajaparlamentissa. Lisäksi osallistuttiin vaalikoneen tuottamiseen yhteistyössä Emma ja Elias -ohjelman kanssa.

Poliittisen vaikuttamistyön tuloksia oli myös Monimuotoiset perheet -verkoston aloitteesta syntynyt, Tasa-arvoasiain Neuvottelukunnan, Lapsiasiavaltuutetun, Mannerheimin Lastensuojeluliiton sekä Ensi- ja turvakotien liiton ja Suomen Kasvatus- ja Perheneuvontaliiton hyväksymä kannanotto tapaamisoikeuslain kokonaisuudistuksen puolesta. Tämä tavoite ehdotettiin hankkeen toimesta myös osaksi Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan eduskuntavaalitavoitteita, johon se myös kirjattiin. Tavoite kohdistuu hallituskaudelle 2015-2019 ja kannanotto julkaistaan Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan seminaarissa helmikuussa 2015.

Järjestöjen omien viestien eteenpäin vieminen

Verkoston jäsenjärjestöjen omia viestejä kartoitettiin vuoden 2014 aikana. Hankkeen työntekijät tapasivat vuoden 2014 aikana jokaisen järjestön edustajan vähintään kerran (yhteensä 16 tapaamista). Tapaamisissa järjestöjen viestit kirjattiin toiminnan suunnittelua varten kehitettyihin suunta-kaavioihin. Kaavioissa määriteltiin tavoitteeseen tähtäävä toiminta, prosessit, vastuut ja seuranta sekä arviointi. Viestejä edistettiin niille tarkoituksenmukaisin keinoin yhdessä järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa. **(Liitteeksi: suunta-kaaviot järjestöjen viesteistä)**

Pääasiallinen vastuu järjestöjen omien viestien edistämisestä oli järjestöillä, hankkeen rooli on toimia tukena ja fasilitaattorina sekä sparraajana järjestöjen vaikuttamistyölle.

Vuoden 2014 aikana toteutettu työntekijäpäivä Linnanmäellä edisti hankkeen toimijoiden omien teemojen tuntemista. Päivään osallistui yhteensä 49 työntekijää. Se mahdollisti järjestöjen työntekijöiden tutustumisen ja paransi hanketietoutta. Päivästä kerätyn palautteen mukaan työntekijät tuntevat nyt hankkeen ja sen tavoitteet paremmin ja yhteistyö hankkeen toimijoiden kesken mahdollistuu aikaisempaa paremmin. Myös järjestöjen omat tavoitteet ja niiden suhde hankkeeseen ja siinä asetettuihin tavoitteisiin kirkastui.

Työntekijäpäivän tuloksena syntyi vapaaehtoistyön koordinaattoreiden yhteistyöverkosto, sekä työntekijöiden oma *Facebook*-ryhmä *Momut*. Ryhmä mahdollistaa vapaan yhteydenpidon verkoston työntekijöiden kesken ja antaa mahdollisuuden jakaa hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja järjestöjen välillä. Ryhmään tuotu tieto ja yhdessä syntyneet ajatukset lisäävät järjestötoiminnan läpinäkyvyyttä ja hyvien käytäntöjen leviämistä.

Verkostopohjaisen vaikuttamistyön valikko

Vuoden 2014 aikana aloitettiin verkostopohjaisen vaikuttamistyön valikon kerääminen. Työn esitysmuodoksi valittiin infografiikka. Työ toteutuu vuoden 2015 – 2016 aikana. Teemat täsmentyvät edelleen.

Emma ja Elias -ohjelman teemaryhmät

Emma ja Elias -ohjelman neuvola- ja koulu teemaryhmien kokouksia oli vuoden 2104 aikana yhdeksän. Tapaamisissa suunniteltiin, tuotettiin sisältöä ja toteutettiin neuvolainfo.fi – sekä kouluaikaa.fi – sivustot. Sivustot tarjoavat tietoa ja tukea perheiden kanssa toimiville ammattilaisille neuvolassa ja kouluissa.

Neuvola.fi - sivusto esiteltiin Valtakunnallisten Neuvolapäivien 2014 yhteydessä. Kouluasiaa.fi sivusto aukeaa Educa-messuilla 01/2015. Neuvolasivuston myötä hanke sai kolme koulutuspyyntöä alkuvuoteen 2015. Perheiden kohtaamisesta julkaistiin kirjoitus myös LSKL:n Hyväkiertoon.fi - sivustolla. Sivustoa markkinoitiin facebookissa ja twitterissä.

Emma ja Elias – ohjelman vaikuttamistyönryhmän kokouksia oli vuoden aikana neljä. Työryhmän tavoitteena oli järjestöissä tehtävän vaikuttamistyön kehittäminen ja vaikuttavuuden lisääminen. Työryhmän tuloksena oli vaalikone, jonne hanke vei verkoston yhteiset eduskuntavaalitavoitteet. Vaalikone lähetetään MTV3:n vaalikoneen kanssa kaikille eduskuntavaaliehdokkaille keväällä 2015 ja se aukeaa yleisölle noin kolme viikkoa ennen eduskuntavaaleja.

Perheiden palveluihin suunnattu vaikuttamistyö ja sen tulokset

Vuoden 2014 aikana hankkeen toimesta tavattiin lähes 7000 perheiden palveluissa työskentelevää ammattilaista. Valtakunnallisilla ammattilaisille suunnatuilla messuilla ja pienemmissä koulutustapahtumissa oltiin vuoden aikana 15 kertaa. Pienemmät koulutustapahtumat toteutuivat verkoston omien järjestöjen koordinoimana ja niitä olivat muun muassa Surukonferenssi ja Uusperhekoulutus. Tapahtumia tuotettiin myös hankkeen ulkopuolisten toimijoiden tilaamana (mm. SPR:n kanssa Kotoutuminen ja kolmas sektori - tapahtuma ja SOS-lapsikylän kanssa henkilöstökoulutus).

Kohdattuja ammattiryhmiä olivat varhaiskasvattajat terveydenhoitajat, neuvolatyöntekijät, kätilöt, päihdetyöntekijät sekä maahanmuuttotyötä tekevät sosiaalityöntekijät, adoptioperheitä kohtaavat ammattilaiset ja lastensuojelun työntekijät. Lisäksi hanketta esiteltiin sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoille pääkaupunkiseudulla sekä terveystieteiden maisteri- ja tohtoriopiskelijoille Tampereella, Jyväskylässä ja Turussa.

Palvelujärjestelmään kohdistuva vaikuttamistyö tuotti useita kymmeniä erilaiset koulutuksissa pidettyjä puheenvuoroja ja koulutuspyyntöjä. Hankkeen työntekijöitä pyydettiin myös toimimaan asiantuntijoina työryhmissä. Vuoden aikana työntekijät edustivat verkostoa THL:n johtamissa perheiden palveluita kehittävässä kaste-hankkeiden työryhmissä, Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan neuvolatyön tasa-arvoa kehittävässä työryhmässä sekä kokemusasiantuntijuus-seminaareissa ja Emma ja Elias – ohjelman neuvola- ja koulutyönryhmissä. Lisäksi hankkeelta pyydettiin teksti Naisjärjestöjen keskusliiton Peking +20 -ohjelman järjestöjen raporttiin, joka julkaistaan vuonna 2015.

Oppilaitosyhteistyö

Hankkeen oppilaitosyhteistyöryhmät, joissa toimii yhteensä 25 henkeä, vakiintuivat vuoden 2014 aikana. Perheiden palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja neuvolassa, perhetyössä sekä adoptiopalveluissa toimivista ammattilaisista ja asiantuntijoista, kuten kouluttajista, opettajista ja tutkijoista koostuvat ryhmät kokoontuivat vuoden aikana erilaisissa kokoonpanoissa kuusi kertaa.

Mukana yhteistyössä ovat pääkaupunkiseudun suuret sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta tarjoavat ammattikorkeakoulut LAUREA, DIAK, METROPOLIA ja ARCADA sekä Turun yliopisto, Jyväskylän yliopisto.

Vuoden aikana yhteistyön tavoitteet kirkastuivat. Tavoitteeksi asetettiin ammattilaisten tiedon lisääminen ja osaamista vahvistavan monipuolisen materiaalin tuottaminen. Työn taustaksi kartoitettiin ammattilaisten ja opiskelijoiden tietotasoa perheiden monimuotoisuudesta. Kartoitusten tuloksia raportoitiin hankkeen omilla verkkosivuilla, twitterissä ja facebookissa sekä neuvola- ja kouluterveys lehdessä. Lisää tuloksia julkaistaan vuonna 2015 Terveydenhoitajaliiton sekä Talentian lehdissä. Tulokset lähetettiin myös kartoituksiin vastanneille tahoille kuntiin sekä oppilaitoksiin. Kartoitukset perheiden kanssa toimivien ammattilaisten adoptio-osaamisen osalta pyydettiin Helsingin kaupungin palveluita suunnittelevien tahojen yhteistyökokoukseen.

Yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton kanssa toteutettiin monimuotoinen isyys- isänpäivän kampanja, jonka avulla levitettiin tietoa isyyden monimuotoisuudesta erityisesti lastensuojelussa ja päihdetyössä toimiville ammattilaisille. Tuloksena oli monimuotoinen isyys- kalvosarja, joka julkaistiin Ensi- ja turvakotien liiton verkkosivuilla. Tulos on julkaisukelpoinen myös hankkeen omassa toiminnassa tulevina vuosina.

Oppilaitosyhteistyön tuloksena oli myös LAUREA AMK:n toimeksianto, opintojakso Monimuotoiset perheet nyky-yhteiskunnassa (5 op). Hanke suunnittelee ja toteuttaa kurssin

vuoden 2015 aikana yhteistyössä LAUREA amk:n kanssa, ja LAUREA on sitoutunut jatkamaan kurssin opetusta tulevina vuosina.

Viestintä ja materiaalit

Vuoden 2014 viestinnän päätavoitteena oli verkoston tunnetuksi tekeminen ja asiantuntija-aseman vahvistaminen. Hankeviestintä tapahtui sisäisenä, järjestöjen välisenä viestintänä sekä ulkoisena viestintänä. Viestinnästä vastasivat hankkeen työntekijät.

Verkoston tunnetuksi tekeminen toteutettiin sosiaalisen median ja omien verkkosivujen, sähköpostin sekä painetun esitemateriaalin avulla. Lisäksi hankkeen mainos julkaistiin kolmessa keskeisessä perheiden palveluissa toimiville ammattilaisille suunnatussa ammattilehdessä. Hankkeen www-sivuille tuotettiin järjestöissä oleva tietoa monimuotoisuudesta ja monimuotoisten perheiden erityistilanteista ja kohtaamisesta perheiden palveluissa.

Sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa ja Twitterissä järjestöt esittelivät toimintaansa ja työntekijät julkaisivat perheiden moninaisuuden liittyvää uutisointia. Facebook ja twitter viestintä oli toiminnan kannalta näkyvintä. Hankkeen Facebook- sivustolla oli vuoden 2014 lopussa 1227 tykkääjää. Twitter-tilillä, joka luotiin 09/2014 oli vuoden loppuun mennessä 518 seuraajaa.

Lisäksi hankkeen viestejä vietiin eteenpäin erilaisin radio- ja lehti- ja tv-haastatteluin. Näitä oli vuoden 2014 aikana valtakunnallisissa medioissa yhteensä 24.

Hankkeen viestintä- ja materiaalityöryhmä suunnittelee hankkeen viestintää, hankkeessa tuotettavaa materiaalia ja viestien tarkoituksenmukaista viemisestä päättäjille ja perheiden kanssa toimiville ammattilaisille. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Ryhmässä työskentelevät Sanna Pyykkö (Sopiva desing), Anne Linfors (Simpukka ry), Raisa Ojaluoto (Suomen Monikkoperheet ry), Tuuli Daavittila (LSKL), Susanna Uittomäki (käpy ry) ja Kirsi Boström, (Supli ry). Työryhmän tuotoksena vuodelta 2014 oli viestintäsuunnitelman laatiminen hankkeelle kaudeksi 2014–2016. Lisäksi työryhmä päätti hankkeessa tuotettavien materiaalien tilaamisesta, tarpeesta sekä mainostamisesta.

Hankkeen talous

Hankkeen kokonaiskustannukset vuoden 2014 aikana olivat 158 402€. Haettuja avustuksia oli 132 362€. Suurin osa kuluista oli henkilöstön palkkakulkuja 99786,52€, matka – ja majoituskuluja 10000 €, toimitilakuluja 10 000€ ja tapahtumakuluja ja osallistumismaksuja yhteensä 12 000€. Myönnetystä avustuksesta käyttämättä jäi 47598€. Keskeiseltä osin käyttämättä jääneet varat johtuvat siitä, että syksyllä 2014 suunnitellut suuret painokuluerät, kuten kangaskassit sekä ammattilaisille tarkoitetut viuhkat, jäivät vuoden 2015 puolelle.

Hankkeen ulkopuolelta tehdyt hankinnat kilpailutettiin voimassa olleen hankintalain mukaisesti. Hankinnat olivat pienhankintoja.

Hankkeen taloutta seurattiin säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa.

Arviointi

Arviointia toteutettiin suunnitelman mukaisesti itsearviointina ja ulkoisena arviointina. Hankkeen työntekijät tapasivat ulkoisen arvioinnin konsulttia, Eija Heimoa vuoden 2014 aikana neljä kertaa. Tapaamisissa hankkeen yhteiset tavoitteet konkretisoitiin Suunta - kaavion avulla. Samalla määriteltiin mittarit, joiden avulla hankkeen tuloksia voidaan mitata.

Väliarviointikysely verkoston järjestöjen toiminnanjohtajille toteutettiin 11/2014. Tulokset esiteltiin johtoryhmälle sekä työntekijöille 12/2014 ja samalla pidettiin johtoryhmän toimesta arviointityöpaja. Väliarviointiraportti valmistuu tammikuussa 2015.